

KONTROLL OG REVISJON I KOMMUNAL SEKTOR

Renate Borgmo
Bjørn Bråthen
Knut Erik Lie

© NKRF – kontroll og revisjon i kommunene
4. utgave 2023

Omslagsdesign: Erling Storvik Design
Ombrekking: eBokNorden AS
Trykk: Livonia Print

ISBN 978-82-91460-21-5

Det må ikke kopieres fra denne bok utover det som er tillatt etter bestemmelsene i «Lov om opphavsrett til åndsverk», «Lov om rett til fotografi» og «Avtale mellom staten og rettighetshavernes organisasjoner om kopiering av opphavsrettslig beskyttede verk i undervisningsøyemed».

INNHold

Forord	5
Kapittel 1	9
INNLEDNING	9
Kapittel 2	12
KOMMUNELOVENS BESTEMMELSER OM EGENKONTROLL	12
2.1 Kapittel 22. Kommunestyrets og fylkestingets kontrollansvar.....	12
2.2 Kapittel 23. Kontrollutvalgets virksomhet.....	14
2.3 Kapittel 24. Revisjon.....	52
2.4 Kapittel 25. Internkontroll.....	87
2.5 Kapittel 26. Eierstyring.....	94
Kapittel 3	96
KOMMUNELOVENS BESTEMMELSER OM STATLIG TILSYN OG SAMORDNING	96
3.1 Kapittel 30. Statlig tilsyn – utvalgte deler.....	96
Kapittel 4	102
FORSKRIFT OM KONTROLLUTVALG OG REVISJON	102
4.1 Kapittel 1. Kontrollutvalgets og sekretariatets oppgaver mv.....	102
4.2 Kapittel 2. Krav ved egen revisjon, valg og bytte av revisor og uttalelsesrett ved forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll ..	115
4.3 Kapittel 3. Krav til revisor og revisors medarbeidere.....	129
4.4. Kapittel 4. Ikrafttredelse og opphevelser.....	148

Forord

Fra forordet til 1. utgave

Med virkning fra 1. juli 2004 er det gjort grunnleggende endringer i regelverket om revisjon og tilsyn i kommunal sektor, dels ved at det er vedtatt et nytt kapittel 12 i kommuneloven og dels ved at det er fastsatt nye forskrifter til loven. Dette innebærer at eksisterende litteratur på området er blitt foreldet. Norges Kommunerevisorforbund har derfor tatt initiativ til å få utarbeidd denne boka, hvor det er gjort greie for hovedstrukturen for kommunal virksomhet og det regelverk som revisjonen og kontrollutvalget arbeider innafor, og hvor den enkelte bestemmelse i det nye regelverket er kommentert. Boka er først og fremst skrevet med tanke på dem som arbeider med tilsyn og revisjon i kommunal sektor, herunder kontrollutvalgsmedlemmer, og på studenter, men vil også være nyttig for folkevalgte og tilsatte i kommuner, fylkeskommuner og kommunale, fylkeskommunale og interkommunale virksomheter.

Forfattergruppa består av to revisorer og en jurist, som alle har vært med i den referansegruppa som Kommunal- og regionaldepartementet konfererte med under utarbeidelsen av de nye forskriftene. De har, som det vil framgå, skrevet hver sine kapitler som de har hovedansvar for, men de har hatt et nært samarbeid under utarbeidelsen av hele boka, som de har et felles ansvar for.

Fra forordet til 2. utgave

I løpet av de vel seks åra som har gått etter at de nevnte endringene blei satt i verk, har det vært gitt en rekke uttalelser og andre former for avklaringer av det nye regelverket og også av eldre regler, som har gitt en del ”kjøtt og blod” til supplering av det materiale som lov- og forskriftsteksten og forarbeidene innebærer, jf. kapitlene 4 – 8.

Komdept. har utarbeidet veilederen «Kontrollutvalgsboken. Om kontrollutvalgets rolle og oppgaver». Denne veilederen vil sammen med denne boka utgjøre et solid fundament for informasjons- og opplæringsaktiviteter overfor nye og erfarne medlemmer av kontrollutvalg samt andre som er opptatt av kontroll og tilsyn med kommunal sektor.

Boka er søkt oppdatert på grunnlag av de nye lover, lovendringer, proposisjoner, forskrifter, dommer, rundskriv, tolkingsuttalelser mv. som forelå i oktober 2011.

Med ”kommunal revisjon” menes i denne boka revisjonsvirksomheter eid av kommuner eller fylkeskommuner alene eller flere sammen. Med ”privat revisjon” menes i denne boka revisjonsvirksomheter organisert etter revisorloven eller på annen måte. Med ”kommunal virksomhet” menes virksomhet drevet av kommuner og fylkeskommuner, uansett om virksomheten er organisert etter kommuneloven, IKS-loven, annen kommunal særlov eller privatrettslig. Med ”kommune” og ”kommunal” menes også fylkeskommune og fylkeskommunal, med mindre noe annet går fram av sammenhengen.

Vi vil takke seniorrådgiverne i NKRF, Bodhild Laastad og Knut Erik Lie, for nyttige innspill til boka.

Fra forord til 3. utgave

I perioden etter at 2. utgave blei skrevet, er de viktigste endringene på vårt område at kommunelovens bestemmelse om taushetsplikt for revisor er opphevd, med den virkning at offentleglovas alminnelige regler om taushetsplikt gjelder også for kommunerevisorer, at det er vedtatt nye bestemmelser om utsatt offentlighet samt at møtene i kontrollutvalgene i utgangspunktet skal holdes for åpne dører.

Videre er 3. utgave oppdatert for lov- og forskriftsendringer, dommer, departementsuttalelser mv.

Forord til 4. utgave

Siden 3. utgave ble skrevet, har det kommet ny kommunelov med tilhørende forskrift om kontroll og revisjon gjeldende fra det konstituerende møtet i kommunestyrene og fylkestingene etter lokalvalget i 2019. Ett av målene med den nye loven var å styrke den kommunale egenkontrollen, og dermed legge grunnlag for å redusere den statlige kontrollen. Boka er oppdatert i tråd med ny lov og forskrift samt med de tolkningsuttalelsene mv. som har kommet etter at de trådte i kraft.

To nye forfattere, Renate Borgmo og Knut Erik Lie, har kommet til. De har erstattet Bernt Frydenberg og Ole Kristian Rogndokken, som begge var medforfattere av de tre første utgavene av boka.

Boka har også endret navn fra *Tilsyn og revisjon i kommunal sektor* til *Kontroll og revisjon i kommunal sektor*. Bakgrunnen for dette er at tilsynsbegrepet i den nye kommuneloven er forbeholdt det statlige tilsynet, omtalt i lovens kap. 30. I lovens syvende del om egenkontroll, som er bokas hovedtema, rendyrkes kontrollbegrepet, jf. både kommunestyrets og kontrollutvalgets *kontrollansvar*.

Vi vil takke seniorrådgiver i NKRF, Ellen Lange, for gjennomlesing og nyttige innspill.

Oslo, desember 2022

Renate Borgmo

Bjørn Bråthen

Knut Erik Lie